

Подпомагане на езиковото обучение на деца мигранти и младежи чрез модела Езиков приятел

D2.3. Модел Езиков приятел

symplexis

Описание	
Номер на проекта	101086809
Заглавие на документиа	D2.3. Модел Езиков приятел
Работен пакет	WP2: Адаптиране на общи инструменти и методологии (M1-M8) T2.3.
Вид документ	Методология
Публичност	Публичен
Версия на документа	Финална
Дата	18 октомври 2024 г.
Автор	Symplexis
Коментари	Всички партньори
Описание на документа	
Номер на проекта	101141117
Име на проекта	Подпомагане на езиковото обучение на деца мигранти и млади възрастни чрез езикови приятели
Актомим на проекта	Езиков приятел (Language Buddy)
Покана	AMIF-2023-TF2-AG-CALL
Тема	AMIF-2023-TF2-AG-CALL-03-EDUCATION – Подкрепа за интеграция в образованието на деца мигранти и младежи
Вид действие	AMIF-PJG
Финансиране	Европейската комисия
Услуга	HOME/E/04

symplexis

Срок на проекта	1 март 2024 г. – 31 август 2026 г.
Продължителност	30 месеца

symplexis

casadoprofessor®

bildungsLAB

MultiitluX
Collective

cospe
TEACHING WITH CHANGES

Advenio
eAcademy

Peñascal

UNIVERSITÀ
ENIGAZZIO
EIRENZE
FORNILEPI

Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them. GA Number: 101141117

Съдържание

A.	Въведение	6
B.	Проектът Езиков приятел и нуждата от модела Езиков приятел	8
	Проектът Езиков приятел	8
	Защо моделът Езиков приятел е нужен?	11
C.	Моделът Езиков приятел	13
	1. Методология за разработване на модела Езиков приятел.....	13
	2. Кой са приятелите/менторите?.....	14
	3. Кой са учениците/наставляваните?	14
	4. Кой са координаторите на програмата Езиков приятел?	15
	5. Най-добрият метод на сътрудничество: персонализираното менторство...17	
	6. Информационна кампания и въвличане на общността.....	20
	7. Селекция и набиране на приятелите (менторите)	21
	8. Интервю	26
	9. Онлайн обучение на приятелите за подкрепа на мигрантите с тяхното езиково и социално включване	27
	10. Процедура за съответствие (мачване) (2 фази – предварителна и същинска).....	35
	11. Провеждане на приятелски/менторски сесии	39
	12. Мониторинг на провеждането на сесии и прогреса	41
	13. Оценка	43
D.	Връзка с лидерите на проекта	44
E.	Приложения/Образци	45
	Приложение 1 – Регистрационна форма за ментори.....	45
	Приложение 2 – Регистрационна форма за наставляван.....	48
	Приложение 8 – Образец за доклад от сесия координатор – наставляван.....	60

Г. Източници 61

А. Въведение

Проектът Езиков приятел е иновативна инициатива, насочена към справяне с предизвикателствата при изучаването на езици, пред които са изправени учениците мигранти и бежанци на възраст между 12 и 17 г. Тази демографска група, която често се бори с посещаването на училище, интеграцията и академичните постижения поради езикови бариери, се нуждае от адаптиране подкрепа, която надхвърля традиционните образователни рамки. Проектът Езиков приятел използва подходи за неформално и самостоятелно обучение, за да осигури тази подкрепа, по-специално **чрез създаването на система за приятелство**.

Координиран от широк консорциум от висши учебни заведения (ВУЗ), училища, неправителствени организации (НПО) и ръководени от мигранти групи в осем държави от Европейския съюз (ЕС) – Гърция, Австрия, Италия, Испания, Португалия, Малта, Румъния и България – проектът Езиков приятел се стреми да подобри както усвояването на език, така и межкултурното разбирателство. Чрез включването на студенти от ВУЗ като ментори-доброволци, това създава двойна полза: учениците мигранти получават така необходимата езикова и културна подкрепа, докато студентите от ВУЗ придобиват практически опит в наставничеството и развиването на межкултурни умения, които са от съществено значение за работа във все по-разнообразна образователна среда.

Моделът Езиков приятел **се основава на най-добрите практики, идентифицирани чрез национални и транснационални семинари**, които събраха ключови заинтересовани страни за съвместно създаване на системи за наставничество. Основна характеристика на този модел е интегрирането на системата за приятелство в академичните структури на ВУЗ, чрез създаване на възможности за доброволчество или стажове за студенти от ВУЗ, което им позволява да изпълнят своите академични изисквания, като същевременно оказват значимо влияние върху живота на учениците мигранти.

Планира се **менторската връзка** да продължи между четири и шест месеца, през което време менторите предоставят езикови насоки, помагат на наставяваните да се ориентират в образователната система и насърчават по-задълбочено разбиране на културата на приемащата страна. Едновременно с това наставниците са

оборудвани със знания и инструменти за подобряване на техните умения за межкултурна комуникация и толерантност към бъдещата им кариера в образованието.

Нуждата от такъв проект е особено остра в участващите страни от ЕС, където миграционните потоци се засилиха през последните години. Много деца мигранти и бежанци се борят да се интегрират в новата си училищна среда, като често се сблъскват с отсъствия от училище, високи нива на отпадане, социална изолация и дискриминация.

Целта на проекта Езиков приятел е да подобри достъпа до образование за ученици мигранти и бежанци чрез намаляване на отсъствията и отпадането, мотивиране на тези ученици да продължат обучението си, повишаване на нивото на техните езикови компетенции и повишаване на възможностите им за социална интеграция в чужда страна.

Чрез насърчаване на сътрудничеството между средните училища и ВУЗ и чрез разработването на този адаптивен модел, проектът не само помага на учениците мигранти да постигнат академичен успех, но също така допринася за изграждането на по-приобщаваща и толерантна образователна среда в цяла Европа, като предлага възможности на местните хора да си взаимодействат и да се свързват с мигранти, които идват от друга социокултурна реалност, което прави възможно изграждането на приобщаваща перспектива.

В. Проектът Езиков приятел и нуждата от модела Езиков приятел

Проектът Езиков приятел

Проектът Езиков приятел има за цел **да подобри изучаването на езици на ученици от 12 до 17 г. с бежански/мигрантски произход** чрез неформално и самостоятелно обучение чрез разширяване на наставническите практики и прилагане на система за приятелство.

Координиран от ВУЗ, училища/образователни власти, НПО и ръководен от мигранти организации в 8 държави от ЕС – **Гърция, Австрия, Италия, Испания, Португалия, Малта, Румъния и България**, системата за приятелство ще включва съответствие (мачване) на ученици от средното училище със студенти от ВУЗ (департаменти по педагогика/образование/езици/литература и др.), които ще бъдат подкрепени да действат като езикови ментори по отношение на доброволни програми и/или стажове в рамките на тяхното обучение.

Освен езикова подкрепа, тази приятелска система ще позволи на учениците да придобият по-добро разбиране за културата и образователната система на обществото в безопасна среда, където тяхната култура също се цени, както и евентуално да мотивира да продължат обучението си. В същото време ще помогне на студентите от ВУЗ да развият своите межкултурни умения, като по този начин ще допринесе за повишаване на тяхната толерантност и приемане, много необходими за работа в мултикултурна образователна среда.

Отправната точка на проекта беше идентифицирането на най-добрите практики по отношение на инициативи за наставничество и система за приятели, съвместно проектиране на семинари и семинар за партньорско обучение. Тези дейности водят до модела Езиков приятел, който ще бъде приложен чрез създаването на системи Езиков приятел във ВУЗ, разработването на онлайн курс и електронна платформа,

symplexis

както и транснационално обучение на обучители на 22 студенти от ВУЗ и общо обучение на 365 студенти от ВУЗ.

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them. GA Number: 101141117

365 приятели

от 8 държави ще бъдат
подготвени за
наставничество на
ученици от средното
училище с мигрантски и
бежански произход

365-те ментори ще бъдат свързани (мачнати) с наставлявани и ще се проведат 4-6-месечни приятелски сесии, което ще доведе до финализирането на модела Езиков приятел. Националните дигитални кръгли маси с ключови заинтересовани страни също ще предоставят препоръки, водещи до един контекстуализиран доклад за препоръки за политики за всяка държава, който да се използва за интегрирането на модела Езиков приятел на национално ниво.

Защо моделът Езиков приятел е нужен?

Моделът Езиков приятел е от съществено значение, защото се справя с неотложните предизвикателства на изучаването на езици, пред които са изправени децата мигранти и бежанци в страните от ЕС, особено тези, които изпитват значителна миграция като Гърция, Австрия, Италия, Испания, Португалия, Малта, Румъния и България. Тези деца често се борят с посещаването на училище, високите нива на отпадане и социалното изключване поради езикови бариери. В страни като Гърция, където пристигащите бежанци са се увеличили с 88%, много деца не могат да посещават редовно училище. Австрия, Италия, Испания и Португалия също са изправени пред подобни предизвикателства, с ограничени ресурси и обучен персонал за подпомагане на езиковите нужди на децата мигранти. Тази ситуация създава критично търсене на иновативни и устойчиви решения за изучаване на езици.

Моделът Езиков приятел, чрез свързване на учениците мигранти с местни наставници, директно се справя с тези проблеми. Той не само подобрява усвояването на езика, но също така насърчава академичните постижения и социалната интеграция. Моделът изгражда силни връзки между училищата, ВУЗ и местните общности, като предлага на учениците мигранти система за подкрепа, която подобрява тяхната мотивация и ангажираност в образованието.

В допълнение, програмата е насочена към социалната изолация, сегрегацията и отсъствията чрез насърчаване на межкултурното разбирателство и създаване на приобщаваща учебна среда.

Основните характеристики на проекта Езиков приятел включват разработването на Доклад за най-добри практики и интегрирането на межкултурно обучение за студенти от ВУЗ. Очаква се това да предостави на учениците мигранти по-добър достъп до изучаване на езици и достъп до висше образование чрез включване на университетите в подкрепа на изучаването на езици чрез възможности за доброволчество.

Работните срещи, проведени в страни партньори, подчертаха необходимостта от холистичен, културно чувствителен и персонализиран подход за подкрепа на учениците мигранти. Успешното наставничество изисква гъвкавост, като взаимодействията се осъществяват както лично, така и онлайн, за да се задоволят

индивидуалните нужди. Обучението за културна чувствителност на наставниците е от решаващо значение за изграждането на положителни, подкрепящи взаимоотношения с ученици от различен произход. Освен това проектът подчертава значението на ранното и продължително ангажиране с деца мигранти по време на обучението им в средното училище.

Устойчивостта е основен елемент на модела Езиков приятел. Фокусира се върху изграждането на капацитет на студентите от ВУЗ, сътрудничеството между училища, университети, НПО и местните общности и използването на стандартизирани инструменти за оценка за наблюдение на напредъка. Приспособимостта на програмата към местния контекст, заедно с нейния персонализиран подход, гарантират, че тя може да се прилага в различни страни, изправени пред подобни предизвикателства. Чрез използване на съществуващи най-добри практики и насърчаване на сътрудничеството, моделът Езиков приятел се превръща в въздействащо решение за намаляване на процента на отпадане, подобряване на социалното включване и създаване на иновативни възможности за изучаване на езици за деца мигранти в целия ЕС.

В обобщение, моделът Езиков приятел е необходим за премахване на езиковите бариери, които пречат на образователния успех и социалната интеграция на децата мигранти. Чрез персонализирано наставничество, межкултурно разбирателство и устойчива рамка за сътрудничество, този модел предоставя цялостен отговор на предизвикателствата при изучаването на езици, пред които са изправени учениците мигранти в Европа.

С. Моделът Езиков приятел

1. Методология за разработване на модела Езиков приятел

МОДЕЛЪТ Езиков приятел трябва да постави основата за създаването на СИСТЕМАТА Езиков приятел, която има за цел да подпомогне студентите от ВУЗ да действат като приятели/ментори и ВУЗ да го адаптират, за да насочват студентите как да наставляват ученици от средното училище с мигрантски и бежански произход. Моделът ще послужи и като стълб за разработването на онлайн курс в следващата фаза на проекта Езиков приятел.

Създаден е контекстуализиран Модел Езиков приятел – на английски език и преведен на всички партньорски езици (български, немски, гръцки, италиански, испански, португалски, малтийски, румънски) – за насърчаване на адаптирането на избраните методологии за наставничество/система езиков приятел към областта на изучаване на езици от ВУЗ, целящи да предложат рамка, ключови елементи и насоки стъпка по стъпка за прилагането на инициатива за системата Езиков приятел в областта на езиковото обучение. Базира се на неформално и самостоятелно учене и включва студенти от ВУЗ като ментори и ученици от средното училище с мигрантски произход като наставлявани.

Следваната **методология** беше да се намерят ключови фактори за успех и да се стигне до най-добрите от най-добрите практики в цяла Европа и да се използват за създаването на нов езиков модел на приятели. Това беше извършено на две фази: 1. национални семинари и 2. един транснационален семинар с участието на национални заинтересовани страни от страните партньори.

След анализа на резултатите от националните и транснационалните семинари **моделът Езиков приятел** беше изготвен от Symplexis и финализиран въз основа на обратната връзка от всички партньори.

2. Кой са приятелите/менторите?

Приятелите или менторите са студенти от ВУЗ, които изучават подходящи специалности, напр. езиково обучение, филология, педагогика, или помощни специалисти като социална работа, психология, социология и др. Тъй като програмата се фокусира върху езиковата подкрепа на учениците/наставляваните, приоритет имат тези, които изучават език или имат добро владение на местния език и висока мотивация да участват в програмата Езиков приятел и имат социална и образователна намеса в обучението си във ВУЗ.

Освен това набор от желани умения ще бъде посочен в профила на езиковия приятел/ментор

3. Кой са учениците/наставляваните?

Наставляваните са ученици от средни училища от бежански и мигрантски произход, които искат да подобрят владението на местния език. По време на процеса на подбор от тях се изисква да демонстрират силна мотивация, истински интерес към участие в

менторската програма Езиков ментор и желание да приемат промяната. От наставляваните се очаква активно да допринасят за планирането на своето обучение, да участват в процеса на съответствие (мачване) и да отделят време и усилия за своето обучение. От съществено значение е планът за обучение, съвместно разработен както от наставляваните, така и от менторите, да е съобразен с техните нужди и да предлага подходящо ниво на предизвикателство.

Освен това набор от желани умения ще бъде посочен в профила на наставлявания.

4. Кой са координаторите на програмата Езиков приятел?

За пилотното обучение на проекта Езиков приятел всяка заинтересована организация ще назначи местен програмен координатор в съответната държава/регион/организация. Това лице ще наблюдава координацията на подбора на ментори/наставлявани, обучителните дейности, вкл. планиране, обучение и оценка. Най-важното е, че те ще служат като ключов местен контакт, насърчавайки положителното и продуктивно сътрудничество между ментори и наставлявани. Тяхната роля включва наблюдение и мониторинг на учебния процес, оказвайки подкрепа и на двете страни.

В своята работа координаторите ще си сътрудничат тясно с ментори и наставлявани, като гарантират, че всички фази на обучението – съответствие (мачване), обучение, оценка и доклад – се изпълняват ефективно и по график. Силно препоръчително е координаторите да се срещат с менторите и да оценяват напредъка редовно (напр. ежемесечно).

Идеалният координатор е опитен професионалист, за предпочитане работещ в областта на образованието, свързано с миграцията, или обучение в съответен отдел на ВУЗ. Те ще притежават добро разбиране на методологията на Езиковия приятел, текущия модел Езиков приятел и специфичните за страната предизвикателства, пред които са изправени учениците мигранти.

Основни координатори по държави от партньорството по проекта Езиков приятел

Основните координатори по държави от партньорството по проекта Езиков приятел са в 8-те страни партньори: Австрия, България, Гърция, Италия, Малта, Испания, Португалия, Румъния.

5. Най-добрият метод на сътрудничество: персонализираното менторство

Въведение

Един от основните резултати от семинарите Езиков приятел беше, че най-добрият метод за сътрудничество между двете целеви групи, ментори/приятели и наставлявани, е **персонализираното менторство**.

Имайки това като приоритет, моделът Езиков приятел – включващ ученици мигранти като наставлявани и студенти като ментори – се препоръчва да адаптира следните ключови точки:

Изграждане на ефективна, доверена и чувствителна към езика връзка наставник-наставляван за ученици мигранти и студенти от ВУЗ

Наставничеството предлага значителни ползи както за учениците мигранти, така и за техните наставници в университета, но за постигане на оптимални резултати е от съществено значение да се установят ясни граници и насоки. Това гарантира, че наставниците предоставят насоки, без да прекрачват в сферата на „управлението“ или инструктиране, или да стават „братя“. Менторът не е психолог или друг специалист по психично здраве. Ролята на ментора/приятеля е да подкрепя ученика, а не да взема решения вместо него. От самото начало определянето на ясни очаквания помага за създаването на балансиран, професионални отношения, при които и двете страни разбират своите роли и могат да останат мотивирани.

Следвайки тези препоръки, менторската програма Езиков приятел може да подпомогне по-добре академичното и личностното израстване на учениците мигранти, като насърчи успешното им включване в нова образователна и културна среда, като успоредно с това може да подпомогне професионалното израстване на студентите от ВУЗ.

Инвестиране на време в мачването на подходящи ментори/приятели и наставлявани

Инвестирането на усилия и време в началната фаза в намирането на най-добрите възможни двойки ментор-наставляван е от съществено значение за успеха на учебния процес. Моделът Езиков приятел препоръчва процес на съответствие в две фази, при които участниците се мачват въз основа на техните нужди (анализ на нуждите) в модел с две стъпки.

Насърчаване на открита и ефективна комуникация, основана на доверие

Успешната менторска връзка зависи от изграждането на среда на доверие и открита комуникация с ясни граници и реалистични очаквания. Менторските отношения не са чисто приятелски, нито работни, затова неформалните срещи и комуникация се насърчават. Въпреки това сесиите трябва да бъдат внимателно планирани и приети от двете страни предварително въз основа на времеви план. Горепосоченото, заедно с писмената обратна връзка и размисъла върху процеса на наставничество, помагат връзката да се фокусира върху растежа, с емпатия, търпение и разбиране като основни инструменти за преодоляване на предизвикателствата.

От менторите се очаква:

- Слушайте активно без осъждане.
- Избягвайте стереотипите и дискриминацията.
- Използвайте приобщаващ и чувствителен към културата език и отношение.
- Спазвайте поверителността.
- Осигурете прозрачност в действията и решенията.
- Поддържайте изучаването на езици на напреднало ниво.
- Бъдете гъвкави с планирането на времето – в реалистична програмна рамка.
- Работете по предоставените документи по проекта и бъдете прозрачни с документацията и отчетите.
- Осигурете време и възможност за редовен размисъл и подобряване, както и за изразяване на притесненията.
- Следвайте указанията за безопасност за малолетни/непълнолетни ученици.

Спазване на Етичен кодекс и/или Политика за защита на детето, заедно с Политика за защита на личните данни

Менторите трябва да следват Етичен кодекс и/или Политика за защита на детето, заедно с Политика за защита на личните данни, за да защитят благосъстоянието на наставляваните, особено непълнолетните, като същевременно запазват поверителността. Етичното поведение включва поддържане на професионална дистанция и документиране на менторски дейности, за да се гарантира прозрачност. Всяка участваща държава/организационен координатор на програма, наблюдаващ процеса на наставничество, трябва да работи в съответствие с дефинираните етични изисквания и прозрачност, за да гарантира успеха на програмата и напредъка на всички участници. Въпреки че всяка организация във всяка страна може да има свои собствени насоки, моделът Езиков приятел препоръчва програмните координатори да следват минималните насоки за етичен кодекс на програмата за менторство на Езиков приятел, съдържащ следните принципи:

- Политика за защита на децата

- Принцип „не вреди“
- Отговорност и компетентност
- Конфиденциалност
- Подходящо поведение
- Поставяне на реалистични цели и подкрепящо поведение
- Законност и договаряне

В зависимост от правните разпоредби във всяка от участващите страни може да има изисквания, на които менторите трябва да отговарят, за да докажат, че нямат криминално досие, свързано с непълнолетни или сексуално неправомерно поведение. Следователно всеки програмен координатор ще трябва да получи този вид документация преди процеса на подбор на ментори/приятели от ВУЗ.

Културно чувствителен и холистичен модел на подкрепа

Въз основа на осемте семинара, проведени в страни партньори, бяха идентифицирани няколко стратегии за ефективна подкрепа на учениците мигранти и бежанци. Повтаряща се тема е значението на холистичните, чувствителни към културата и интегрирани модели на подкрепа.

Предложеният холистичен модел трябва да включва:

- Езиково обучение
- Културно включване
- Академична помощ
- Психологическа подкрепа

На менторите се препоръчва да преминат обучение по културна чувствителност и принципи на преподаване на езици, базирано на програмата за обучение на Езиков приятел, за да изградят подкрепящи учебни взаимоотношения, които включват семействата и общностите в образователното пътуване на учениците мигранти. Познаването на културния произход на наставявания е от съществено значение за менторството.

Персонализиран и гъвкав менторски подход

Персонализираният и гъвкав подход на наставничество, за предпочитане по смесен начин (онлайн или лично, ако е приложимо), е от решаващо значение за посрещане на разнообразните нужди на учениците мигранти. Това беше подчертано в заключенията на всички партньорски организации на Езиков приятел. За целта е необходим анализ на нуждите на двете групи участници (ментори и наставявани) под формата на интервю. Очаква се анализът на нуждите/интервюто да включва въпроси относно времето, метода на преподаване, съответстващ на участниците,

както и областите на интереси и езиковото ниво на учениците. Степента на участие на семейството също трябва да бъде част от процеса на интервюто.

Съвместни усилия

Сътрудничеството между образователни институции, неправителствени организации, местни общности и публичен и частен сектор е жизненоважно за създаването на силна система за подкрепа преди и по време на менторската програма в полза на участниците. Повечето идентифицирани най-добри практики включват подкрепа от общността/училище за подобряване и подкрепа на учениците мигранти. Идентифицирането, документирането, свързването и информирането на заинтересованите страни трябва да се извършва с участието както на наставниците, така и на националните координатори. Отговорни за предоставянето на ясен (правен, административен, практически) модел на сътрудничество са местните координатори на проекта, които предоставят програмата Езиков приятел.

Тъй като моделът Езиков приятел се фокусира върху езиковата подкрепа на учениците, съответните заинтересовани страни от областта на езиковото преподаване са добре дошли.

Устойчивост и текуща оценка

За да се осигури дългосрочен успех на менторската програма, е необходима устойчивост и непрекъсната оценка. Препоръчителните действия включват:

- Разработване на стандартизирани насоки и инструменти за мониторинг.
- Използване на нова онлайн платформа на Езиков приятел за улесняване на взаимодействията и предоставяне на обучителни материали и ресурси за включване.
- Включване на заинтересованите страни във всички етапи на програмата.
- Осигуряване на модели на финансиране, ако е възможно.

6. Информационна кампания и въвличане на общността

Моделът Езиков приятел се стреми да:

- Ангажира различни заинтересовани страни от общността за създаване на подкрепяща среда.
- Насърчи партньорства с местни власти, образователни институции, неправителствени организации и обществени организации, за да се

използват ресурси и опит за укрепване на участниците в проекта Езиков приятел.

Заинтересованите страни играят решаваща роля за успеха на менторската програма Езиков приятел. Те са опитни организации, власти и лица от съответните области на национално и европейско ниво, както от частния, така и от публичния сектор, търсещи сътрудничество с партньорството на Езиков приятел.

Поради това те са включени във всички фази на менторската програма Езиков приятел:

- Набиране на участници
- Подпомагане на учебния процес (с професионален персонал, място и т.н.)
- Разпространение на програмата и оценка на резултатите от обучението.

С всичко посочено по-горе те допринасят значително за устойчивостта на проекта и са успешен модел на ментор/приятел за овластяване на учениците мигранти и студенти от ВУЗ.

Стъпки за включване на заинтересованите страни: картографиране на заинтересованите страни, онлайн покана, план за разпространение, организиране на информационни срещи, участие в процеса на оценка.

Този план е част от плана за обучение и плана за разпространение на проекта Езиков приятел. Повече информация можете да намерите на уебсайта на проекта:

languagebuddy.eu

7. Селекция и набиране на приятелите (менторите)

Основната цел на процеса на набиране на ментори (приятелите) за програмата Езиков приятел е да се идентифицират основните стъпки и умения, необходими, за да станете ментор.

Процедурата включва подбор и привличане на квалифицирани кандидати, които са студенти във ВУЗ и отговарят на целите на профила Езиков приятел. Процедурата е планирана за определяне на необходимите компетенции (т.е. умения, знания и отношение). Кандидатите трябва да притежават определени умения, за да съответстват точно на менторския профил. Предложеният метод е чрез интервюта с национални координаторски организации на проекта Езиков приятел в участващите 8 страни от ЕС или координатори на местни организации (университети, НПО, организации, работещи в областта на приобщаването на мигрантите), които се стремят да интегрират модела Езиков приятел в своята работна програма и да използват модела Езиков приятел за подпомагане на техните ученици мигранти в рамките на менторство. Профилът на ментор/приятел, препоръчан в модела Езиков приятел, може да бъде модифициран въз основа на характеристиките на всяка страна или мисията на организацията, правната рамка и работния план (добавяне или модифициране на изброените критерии).

Набирането включва 3 стъпки:

РЕГИСТРАЦИЯ – ИНТЕРВЮ – МАЧВАНЕ

1 стъпка: Избор на кандидат за приятел/ментор започва с изразяване на интерес чрез мотивационно писмо и регистрация.

2 стъпка: Подбор на кандидати за приятели чрез интервю.

3 стъпка: Процес на съпоставяне на кандидата с неговия потенциален наставяван.

Профил на ментора в програмата Езиков приятел

Ролята на Езиков приятел е предназначена за хора, които са запалени по наставничеството и са оборудвани с разнообразен набор от умения и качества, описани в профила Езиков приятел. Идеалните кандидати трябва да притежават силни социални и психологически способности, вкл. емпатия, търпение и приобщаване, заедно с основни организационни, комуникационни и умения за управление на конфликти.

Освен това наставниците трябва да демонстрират отвореност към нов опит, саморефлексия и непрекъснато учене. Владенето на дигитални инструменти и езиково обучение, особено за учениците мигранти, е от ключово значение, както и предишен опит в езиковото обучение.

Академичното съответствие с програмата Езиков приятел и демонстриран ангажимент към менторската роля чрез мотивационно писмо също са важни изисквания.

Профилът на ментора Езиков приятел

1. Необходимите умения, знания и нагласи на ментора включват:

- висока мотивация да стане Езиков приятел
- социални и психологически умения (емпатия, търпение и др.)
- умения за приобщаване
- организационни умения (лидерство, управление на времето, документиране)
- комуникативни умения (вербални и невербални)
- откритост (което означава да бъде отворен за нови преживявания, обратна връзка и различни гледни точки и изследване на пристрастия към себе си)
- междуличностни умения и умения за устойчивост
- умения за управление на конфликти
- възприемчивост за наставничество
- самосъзнание, рефлексия и самообучение (разбиране на собствените силни и слаби страни, емоции, ценности, поведение, способност за саморефлексия и др.)
- умения за оценка
- дигитални умения (за провеждане на менторски сесии)
- езикови умения: владее на местен и друг език (за предпочитане езика на учениците мигранти) и езиково преподаване

2. Работен/доброволчески опит – с акцент върху преподаването на език – за предпочитане като втори език.

3. Академична ориентация и представяне – за предпочитане е студент от ВУЗ, подходящ за програмата Езиков приятел.

4. Кандидатът се е регистрирал при доставчика на програмата Езиков приятел.

5. Кандидатът е изразил ангажираност и мотивация чрез мотивационно писмо до доставчика на програмата Езиков приятел.

Профил на наставлявания в програмата Езиков приятел

Профилът очертава характеристиките на ученици (на възраст от 12 до 17 г.) с мигрантски произход, които е вероятно да процъфтяват в Програмата за менторство Езиков приятел. От кандидата се очаква да бъде силно мотивиран, издръжлив, отворен към нови преживявания, да има самосъзнание и да притежава комуникационни умения и умения за управление на времето – на ниво, подходящо за възрастта му.

Освен това наставляваните трябва да бъдат информирани за техните права и задължения за активно участие в програмата. Чрез насърчаване на тези черти, менторската програма ще подкрепи наставляваните ученици мигранти в тяхното академично пътуване, изучаване на езици, личностно развитие и успешно включване в тяхната местна общност/училище.

Профил на наставлявания:

1. Необходимите умения, нагласи и знания на наставлявания включват:

- висока мотивация и ангажираност за участие в менторската програма Езиков приятел
- умения за устойчивост
- отвореност (към нов опит, обратна връзка и различни гледни точки),
- самосъзнание (разбиране на собствените силни и слаби страни, емоции, ценности и поведение)
- комуникативни умения (вербални и невербални)
- познаване на правата си, по отношение на приемащата страна и участие в програмата Езиков приятел
- управление на времето: възможност за планиране и участие в менторската програма Езиков приятел в съответствие с училищни/работни/семеенни задължения
- силен ангажимент за участие в езиковото обучение Езиков приятел (основна част от менторската програма Езиков приятел)

2. Кандидат-наставляваният е изразил интерес към програмата Езиков приятел чрез регистрация в доставчика на програмата Езиков приятел.

8. Интервю

Основната част от процеса на подбор е интервю, което наставникът/приятелят и кандидатите за наставлявани провеждат за предпочитане лице в лице (или онлайн) с координатора на програмата.

В допълнение към информацията, която трябва да бъде събрана по време на интервюто, цифров формуляр може да бъде попълнен предварително, за да се

събере информация за принадлежността на лицето, поканено да участва (ментор или наставяван), както и въпроси, свързани с неговата или нейната наличност, мотивация и интереси.

В приложенията към този документ могат да бъдат намерени за справка **приложения 3 и 4** (образец за интервю с ментор/приятел и образец за интервю с наставяван).

9. Онлайн обучение на приятелите за подкрепа на мигрантите с тяхното езиково и социално включване

Целите на обучението:

- Висококачествени системи за приятелство/наставничество с компонент за изучаване на език за млади хора с мигрантски произход (12 до 17 г.)
- Изграждане на умения на студентите от ВУЗ за иновативни методологии за обучение, межкултурна педагогика и езиково развитие.

Менторите/приятелите от ВУЗ ще участват в обучителни семинари лице в лице/онлайн, които ще засягат теми като:

Включване и културна чувствителност

Обучението за културна чувствителност за ментори/приятели на ученици мигранти е от решаващо значение за създаването на приобщаваща и приветлива среда, която насърчава доверие, уважение и академичен успех. Като разбират и оценяват културния произход на своите наставявани, приятелите/менторите могат да осигурят по-персонализирана и ефективна подкрепа, помагайки на учениците мигранти да се почувстват ценени, чути и видени с търпение в новата си общност. От решаващо значение е да се приложи холистичен подход, насочен към различни житейски области, за да се осигури цялостна подкрепа на наставяваните.

Освен това участието на семейството се счита за важно за създаването на подкрепяща среда, като членовете на семейството участват активно както в образователните, така и в процесите на социално включване.

Тази част от обучението се препоръчва да включва следните 4 основни теми:

- културно и межкултурно съзнание

- междусекторност
- комуникация
- разрешаване на конфликти

Проучване

Обучението Езиков приятел ще подпомогне студентите от ВУЗ с набор от източници, за да гарантира, че те се позовават на актуални и подходящи препратки по време на процеса на наставничество. Основните теми на справките ще бъдат: Межкултурно разбиране и диалог в образованието; Междусекторност, Принципи на критичната и социална педагогика; Езиково обучение като втори език.

Персонализирана езикова подкрепа

Езиковата подкрепа на наставяваните е самата сърцевина на модела Езиков приятел и обучението. Структурираното и персонализирано езиково обучение, предлагано от програмата Езиков приятел, има за цел да подкрепи наставяваните ученици мигранти в тяхното изучаване на местния език въз основа на техните лични нужди, интерес, ниво на знания и предизвикателства.

Как се планира това?

- **Избор на ментори/приятели:** Ще бъдат избрани ментори с компетентни езикови умения и умения за преподаване на езици. Приоритет ще имат кандидати, които говорят езика на ученика мигрант или имат високо ниво на межкултурни познания.
- **Персонализирани нива на обучение:** Предлагането на алтернативни нива за изучаване на езици въз основа на знанията на участниците гарантира персонализирани учебни преживявания. Всички нива на познания на местния език на учениците са добре дошли (от начинаещи до напреднали).
- **Неформална и подкрепяща среда:** Насърчаването на безопасна, неформална учебна среда насърчава ангажираността и значимите връзки. Това означава, че темите на уроците също са изградени около неформални ежедневни теми и са подходящи за ученика (училище, семейство, свободно време, храна, спорт, култура и празненства, работа и др.).
От решаващо значение е приятелят/менторът да използва приобщаващ език, да насърчава наставявания, да коригира грешки, които са основни за взаимното разбиране и да използва непряка обратна връзка (повтаряйки

същото, но правилно). Даването на пространство на наставявания да изрази себе си и активното му изслушване също са от решаващо значение.

- **Насърчавайте мислене за растеж:** Подкрепа в мисленето, че изучаването на езици и социалното приспособяване изискват време и че е добре да се греша.
- **Гъвкави формати на сесиите:** Осигуряването на опции както за онлайн, така и за лични сесии отговаря на различни нужди. Силно препоръчително е да се работи по смесен начин, като се използват плюсовете както на онлайн, така и на срещите лице в лице.

Гъвкавостта не означава непрекъснато разсрочване без сериозна причина.

- **Използването на визуални и звукови помощни средства** може значително да подобри комуникацията и изучаването на езици. Ясно илюстриране на концепции чрез визуална помощ като снимки, видеоклипове, рисунки, произведения на изкуството и музика.

Изброяването на контакти или **източници на информация** по важни теми като права на убежище, обществени услуги, езикови курсове, наемане на апартаменти и достъп до помощ може да бъде много полезно, в сътрудничество с координатора на програмата. Това ще позволи на наставниците да предоставят подходяща информация и насоки на наставяваните, когато е необходимо.

- **Използване на културния произход на наставявания:** Включването на културата, традициите, елементите на езика на наставявания помага да се направи ученето по-лично и показва уважение към неговия културен/етнически произход.
- **Осигуряване на културен контекст:** Подпомагане на наставяваните да разберат културните нюанси, които влияят на комуникацията и социалното поведение в новата им среда, е важно за тяхното включване. Това може да включва преподаване на социални норми чрез обясняване на неписани правила като лично пространство, жестове или учтиви теми за разговор и обсъждане на разликите в стиловете на общуване (напр. официален срещу неформален език), справяне с културни недоразумения, проактивност при обясняване на недоразумения, които могат произтичат от културни различия и помагат на ученика да ги навигира елегантно.
- **Насърчаване на членовете на семейството:** Подкрепа на езиковото обучение на ученика, като практикуват у дома, ако е възможно. Добре е да се общува със семейството, за да се споделя напредъка на учениците и да се обсъждат начини, по които те могат да помогнат.

Използване на технологиите

Както беше подчертано в семинарите на заинтересованите страни от проекта Езиков приятел, технологията също играе решаваща роля с призиви за по-широк спектър от дигитални инструменти за подобряване на взаимодействията наставник/приятел-наставляван и предоставяне на ресурси за академично и общностно включване и успех.

- Интегриране на технологични инструменти и ресурси за ефективно мачване и предоставяне на достъпна информация и ресурси.
- Интегриране на приложение: Използване на приложение за проследяване на напредъка, улесняване на комуникацията и ангажиране на участниците.
- Използването на онлайн платформи, комуникационни приложения и виртуално наставничество подобрява достъпността и взаимодействието. Дигиталните инструменти като МООС разширяват достъпа до езиково обучение.

Целенасочена младежка помощ

Целенасочената младежка подкрепа като част от наставническата програма на Езиков приятел има за цел да отговори на специфичните нужди на младите мигранти и бежанци, особено по отношение на кариерното развитие и бъдещите им възможности. Това е да се създадат индивидуализирани пътища, които надхвърлят академичната подкрепа.

Като използват ментори/приятели от различни професионални среди и интереси, менторите могат да помогнат на младите наставлявани да идентифицират потенциални кариерни пътища, да подобрят езиковите умения, подходящи за този тип работа, и да развият основни межкултурни компетенции. Този подход не само подпомага кариерното ориентиране на наставляваните и перспективите им за кариера, но също така предлага на менторите шанс да усъвършенстват собствените си умения в работата с различни общности.

- **Лично овластяване:** подкрепа на наставлявани ученици мигранти в средното училище за това как да се справят с въздействието на стреса. По-специално как той може да ги тласне в „ниска зона“, където се чувстват претоварени и откъснати поради предизвикателствата на адаптирането към нова култура, езиковите бариери и емоционалното напрежение. Това състояние може да затрудни участието им в училище или социални дейности, което води до изолация и чувство на безнадеждност. Менторите играят ключова роля в подпомагането на учениците да разпознаят кога са заседнали в зона на „висок“ или „нисък“ стрес и ги насочват към стратегии за възстановяване на баланса и издръжливост. Чрез насърчаване на осведомеността и устойчивостта наставниците могат да помогнат на учениците мигранти да управляват емоционалните си реакции на стрес и да им дадат възможност да възвърнат контрола върху психическото си благополучие. Насърчаването на учениците да се възползват от съществуващите си силни страни и да научат нови стратегии за справяне е от съществено значение, за да им помогнете да процъфтяват в новата си среда. (Трябва да се подчертае още веднъж, че наставникът не е психолог или психиатър. Ролята на наставника е да слуша и напътства наставлявания, а не да прави терапия).

- Максимално използване на ресурсите:** за максимално използване на ресурсите моделът Езиков приятел предвижда използването или модифицирането на съществуващи учебни ресурси за академични (езикови) курсове, които осигуряват практическо и контекстуално обучение. За тази цел на участващите ментори/приятели е силно препоръчително да използват онлайн хранилището за най-добри практики на проекта Езиков приятел, с налични 48 национални и международни практики и инструменти: <https://sites.google.com/symplexis.eu/l-buddy-repository/home>

D2.1 Language Buddy Repository of Best Practices

Forty-eight best practices were collected from the eight EU partner countries involved in the **Language Buddy Project**. By clicking on the "Download" button, you can access detailed descriptions of the selected practices, highlighting success factors and outcomes that support the inclusion of migrant students.

Акредитация на програмата за обучение

За да отрази качеството на програмата за обучение, която се разработва, тя е акредитирана от Advenio eAcademy чрез Малтийския орган за допълнително и висше образование съгласно Европейските и Малтийските рамки за качество (EQF/MQF) на ниво 5 – 2 ECTS кредита. Програмата, озаглавена **„Награда за обучение и наставничество на езикови и лични умения“**, се състои от две части, „Награда за фундаментални перспективи за изучаване на чужд език“ (1 ECTS кредит) и „Награда за изпълнение на ролята на Езиков приятел“ (1 ECTS кредит). Програмата се предоставя онлайн и се основава на общо 50 учебни часа за период от 6 седмици задочно обучение.

Описание на акредитираната програма за обучение

Всяка програмна част носи 1 ECTS кредит и всяка част се предоставя за период от 3 седмици.

Пълната програма включва следните предметни модули на курса:

1. Основни принципи на обучението по чужд език
2. Уводни перспективи към езиковата подкрепа
3. Наблюдение, документиране, рефлексия и (само)оценка
4. Система Езиков приятел; Коучинг – Супервизия – Мониторинг – Наставничество
5. Как да организираме сесия Езиков приятел
6. Използване на онлайн и офлайн ресурси
7. Използване на системна поддръжка
8. Използване на подкрепата на ВУЗ

Всяка от двете части се доставя за период от 3 седмици и включва следните учебни елементи:

- **Предварително записан аудио-визуален материал** за учениците, който да следва презентацията в pdf и обяснение на учителя. Има четири такива модула на част.
- **Форум за дискусии** в платформата за електронно обучение, където студентите могат да публикуват своя принос във форума. Ще има един въпрос за дискусия във всяка част.
- **Онлайн уроци** за видеоконференции чрез платформата за електронно обучение за обсъждане на съдържание на сесията, подробности относно заданията и всякакви свързани с частите теми. Има два онлайн урока, включени във всяка част.
- **PowerPoint презентации за изтегляне**, свързани с аудио-визуалните лекции.
- **Списък с препратки**, който позволява на студентите да проследят по-подробно въпроси, повдигнати по време на предварително записаните аудио-визуални лекции.
- **Списък за четене** за предоставяне на допълнителни материали, статии, книги и дигитални ресурси, с които студентите да получат по-задълбочено и по-широко разбиране на темата, разглеждана в програмна част.
- **Списък с ресурси за подкрепа и линкове**. Тези ресурси ще бъдат използвани от студенти по време и след завършване на програмата, за да им помогнат по време на техния бъдещ менторски процес.
- **Онлайн чат**, който позволява на студентите да изпращат въпроси или заявки за допълнителна информация от членовете на факултета.

Документация за обучение, даване на обратна връзка, докладване

Непрекъснатото и прозрачно документиране, оценка и докладване е от решаващо значение за успеха на менторската програма.

Препоръчителният минимален списък от документи, които трябва да бъдат събрани от програмните координатори преди и по време на обучението, е:

- Мотивационно писмо от ментори
- Формуляри за регистрация с лист за съгласие от ментори и наставлявани
- Листове за интервю (ако има такива, CV)
- Договори – с подпис на координатор, ментор, наставляван (или родител/настойник)
- Индивидуален план за обучение – съгласуван между координатор, ментор и наставляван
- План на всяка сесия
- Формуляр за оценка на всяка сесия
- Формуляр за окончателна оценка от ментор и наставляван

10. Процедура за съответствие (мачване) (2 фази – предварителна и същинска)

Добре структурираният процес на съвпадение взема предвид различни фактори, които влияят както на наставника/приятеля, така и на опита на наставлявания, насърчавайки смислени и дълготрайни взаимоотношения. Процесът на съответствие (мачване) взема предвид нуждите и на двете страни: наставлявания/ученика мигрант и наставника/студента от ВУЗ. Предлага се споставянето да се основава на **индивидуалните очаквания и нужди**, като се

гарантира по-персонализирана подкрепа, особено в контекста на менторството на учениците мигранти. Следователно този процес на съответствие се основава на резултатите от интервюто, проведено с двете страни (ментори и наставлявани) преди мачването.

Непрекъснатата обратна връзка допълнително подобрява този процес, като гарантира, че програмата остава гъвкава и адаптивна към нуждите на участниците.

Отвъд практически съображения като език и култура, намирането на подходящи наставници и наставлявани въз основа на **личностни черти** и споделени интереси може да допринесе значително за успеха на връзката. Например сдвояването на ментор и наставляван, които споделят сходни хобита като спорт, музика или изкуство създава обща основа, насърчавайки по-органична връзка.

Личните предпочитания и стилове на учене също могат да играят роля за осигуряване на съвместимост. Някои хора могат да процъфтяват в структурирано, целенасочено менторство, докато други предпочитат по-небрежно, гъвкаво взаимодействие. Някои може да предпочетат по-чести и по-кратки срещи, докато други предпочитат по-дълги и по-редки сесии.

Професионални и академични цели. Съвпадението на наставници и наставлявани със сходни академични или кариерни интереси също може да подобри наставническите отношения. Напр., ако ученикът мигрант учи туризъм, свързването му с наставник, който има опит в тази област, гарантира, че наставникът може да предостави подходящи академични насоки, професионални съвети и възможности за връзка с други релевантни лица. Вземането на това предвид в процеса на мачване гарантира, че наставляваните получават персонализирани съвети, които подкрепят техните дългосрочни академични или кариерни цели, докато менторите усещат, че предоставят ценна целенасочена помощ. Такива съображения могат също така да улеснят проследяването на работата или дори възможностите за кариерно развитие за наставлявания, обогатявайки допълнително менторския опит.

Непрекъснатата обратна връзка. Въпреки че първоначалното съвпадение е критично, текущата обратна връзка както от наставника, така и от наставлявания е от съществено значение, за да се гарантира, че връзката остава продуктивна и полезна. Редовните проверки или анкети могат да помогнат за оценка на напредъка на наставничеството. Напр., ако наставляваният смята, че неговите академични нужди не са удовлетворени или стилът на учене не съответства на наставника, той може да поиска наставник с повече опит в тяхната област.

Адаптации. Важно е да се има предвид, че извършването на промени в първоначалния план за наставничество може да се случи и да бъде от полза. Ако наставникът се почувства претоварен или неспособен да отговори на очакванията на наставявания, програмните координатори могат да се намесят, за да направят корекции.

Въз основа на резултатите от изследването на Езиков приятел, проведено преди разработването на този документ, силно се препоръчва прилагането на двуфазов процес на мачване.

По-долу е описано как може да се проведе този процес на мачване въз основа на предложените критерии за съвпадение и интервютата, които кандидатите са предприели, за да се гарантира, че и двете страни ще се възползват от учебния опит.

Оценяване:

- Индивидуални нужди и очаквания
- Прилики в личните характеристики: етнос, език, пол, образователен и културен произход и др.
- Езиково съображение
- Личен интерес и хобита
- Академична подкрепа
- Работа/кариерна ориентация: Проучване на кариерни интереси, подходящи умения и възможни възможности
- Ограничения във времето или местоположението

Първата стъпка в създаването на персонализиран процес на мачване е задълбочено разбиране на **нуждите, целите и очакванията** както на наставяваните (в този случай учениците мигранти), така и на менторите/приятелите.

Очаква се **наставяваните** да имат нужда от подкрепа в една или повече области, изброени по-долу:

- **Езикова подкрепа:** Разбиране на учебния материал, подобряване на езиковите умения, адаптиране към различни методи на преподаване според нивото на знания.

- **Социално включване:** Навигиране в нови социални среди, създаване на приятелства във и извън училище.
- **Културна адаптация:** Научаване за обичаите, нормите на страната домакин и споделяне на информация и опит за тяхната страна или област на произход.
- **Емоционална подкрепа:** Справяне със стреса, промяната, управлението на чувствата на изолация или потенциална дискриминация в новата среда/приемащата страна.

Менторите/приятелите може да имат различни силни страни, опит и очаквания относно ролята си в програмата Езиков приятел. Някои може да имат предишен опит в работата с ученици мигранти, докато други може да са отлични в академичните насоки, езиковата подкрепа, заедно с предлагането на съвети за приятелство и социална интеграция.

За да се гарантира най-доброто съвпадение, в този модел е предоставен подробен списък с критерии както за наставявани, така и за ментори. Те се отнасят за техния произход, интереси и специфични области, в които се нуждаят от подкрепа (за наставявани) или предлагат насоки (за ментори).

Долният списък с критерии за съвпадение може вече да се използва по време на интервюто с участниците или след това по време на процеса на съвпадение.

- **Демографска информация:** Възраст, националност, езикови умения и говорими езици, академични изследвания и интереси.
- **Опит:** Академични нива, предишен менторски опит, трудов стаж или специфична експертиза, която менторът може да предложи.
- **Предизвикателства:** Какви са основните предизвикателства по време на наставничеството/професионалния опит – с акцент върху опита с деца мигранти.
- **Очаквания:** Какво менторът се надява да постигне в програмата и какъв вид подкрепа менторът се чувства най-удобно да предостави – освен езиковата подкрепа.
- **Лични интереси:** Споделени хобита или извънкласни дейности, които могат да послужат като основа за развиване на разбирателство извън официалните взаимодействия.

Формулярът трябва да включва за наставяваните/учениците мигранти:

- **Демографска информация:** Възраст, националност, семеен произход (придружен или непридружен), езикови умения, говорими езици, ниво на владеене на местния език, академични интереси.
- **Опит:** Всякакъв академичен или предишен менторски опит или опит в подкрепа.
- **Предизвикателства:** Какви са основните предизвикателства по отношение на посещаването на училище, изучаването на езици, общуването и др.
- **Очаквания:** Какво наставляваният се надява да постигне в програмата.
- **Лични интереси:** Споделени хобита или извънкласни дейности, които могат да послужат като основа за развиване на разбирателство извън официалните взаимодействия.

11. Провеждане на приятелски/менторски сесии

Планира се сесиите за наставничество Езиков приятел да бъдат организирани въз основа на насоки за обучение, описани в този раздел, персонализиран план на наставлявания и времеви план.

Продължителност на обучението. Предвижда се сесиите да се провеждат за период от 5-6 месеца редовно всяка седмица/веднъж на две седмици.

Структурата на онлайн курса за обучение без диплома Езиков приятел. Състои се от 8 модула и е предназначен за студенти от ВУЗ по педагогика/образование/езици/литературна и др., които желаят да станат езикови приятели, за да подкрепят гимназисти с мигрантски/бежански произход.

Методологията на курса за обучение: Курсът използва иновативни педагогически теории и методи, особено социалната педагогика, като се фокусира върху межкултурната педагогика и развитието на езиковите умения чрез активно учене чрез преживяване и учене чрез използване на дигитална платформа.

Освен това той ще обясни значението на създаването на безопасна учебна среда и взаимоотношения, основани на доверие, и ще насърчи студентите от ВУЗ да действат едновременно като учители и обучаеми, като канят своите приятели да споделят с тях елементи от тяхната културна идентичност, включително език.

Електронна платформа Езиков приятел. Онлайн платформата е домакин на онлайн сесиите Езиков приятел и предлага виртуално пространство както за документация/оценка, така и за обмен между участващите студенти от ВУЗ.

Теми на сесията. Въпреки че на този етап от проекта Езиков приятел съдържанието на курса все още не е разработено, някои примерни теми вече са предвидени: Межкултурно разбирателство и диалог в образованието; Принципи на критичната и социална педагогика; Ролята на семейството в езиковото обучение и преодоляването на бариерите чрез неформални методи за ученици с бежански/мигрантски произход; Дигитални инструменти за ефективно езиково обучение; Изкуството като средство за межкултурен диалог и езиково обучение; Наблюдение, документиране, рефлексия и (само)оценка; Система Езиков приятел; Как да организирате сесия Езиков приятел с помощта на електронната платформа Езиков приятел.

Планиране на сесии. Първата сесия е за представяне на участниците, разбиване на леда и финализиране на менторския план с реалистичен график и провеждане и съгласуване на (предварителен) договор. Планът трябва да включва място/места за провеждане на сесиите, които се считат за безопасни, участието на семейството и методите за даване на обратна връзка, оценка на напредъка и документация.

След втората сесия трябва да се следва персонализираният план, който се фокусира върху избраните теми за изучаване на езици, подкрепа за академичен напредък и социално включване. Всяка сесия трябва да бъде закрыта с размисъл и писмена оценка, както и съгласуване на времето, мястото и дневния ред на следващата сесия.

12. Мониториране на провеждането на сесии и прогреса

За мониторинга и оценката партньорството на Езиков приятел горещо препоръчва на всички участващи страни да използват СПИСЪКА СЪС ЗАДАЧИ по време на участието си в програмата за обучение на Езиков приятел. Той е разделен на основните организационни фази от подготовка, през изпълнение до последващи действия и крайна оценка.

Списък със задачи

Коо = Координатор на проекта Езиков приятел

Заи = Заинтересовани страни

Мен = Ментор

	Задача	M1	M2	M3	M4	M5	M6	Отговорник	Статус/Краен срок
1	Картографиране на заинтересованите страни (организации, вкл. ВУЗ и средни училища, власти, агенции и др.)	Коо							
1	Назначаване на координатор(и) на програма Езиков приятел	Коо							
1	Покана онлайн и офлайн към заинтересованите страни в програмата Езиков приятел	Коо Заи							
1	Организиране на срещи или събития за разпространение на стартирането на програмата	Коо Заи	Коо Заи						
1	Регистрация на кандидат-участници (приятели) и	Коо							

	Задача	M1	M2	M3	M4	M5	M6	Отговорни к	Статус/К раен срок
	наставлявани (ученици мигранти)								
1	Предварителен подбор и интервю с кандидати за наставници – въз основа на профил Езиков приятел и мотивационно писмо и препис от интервюто		Коо						
1	Подбор на кандидати за ментори		Коо						
1	Мачване на ментори и наставлявани (препоръчва се предварително съвпадение) – последваща покана за обратна връзка за приключване на мачването		Коо						
2	Обучение на ментори/приятели – базирано на материали и инструменти на Езиков приятел. При поискване допълнително въз основа на програмата за акредитация на Езиков приятел (ВУЗ).	Коо	Коо						
3	Начало на менторското обучение: 1-ва среща: поставяне на цели, планиране на времето, въведение, персонализирана програма, подписване на предварителен договор/договор с формуляр за съгласие (може да присъства и член на семейството)		Коо Мен	Коо Мен					
3	Провеждане на обучение – базирано на учебни материали и инструменти на Езиков приятел в 8 модула. Планиране –		Мен (Коо)	Мен	Мен	Мен	Мен		

	Задача	M1	M2	M3	M4	M5	M6	Отговорни к	Статус/К раен срок
	предоставяне – документиране – оценяване (редовно/седмично или на сесия).								
4	Предоставяне на сертификат за завършване или акредитация на участниците (ВУЗ).						Коо		
4	Последващи действия: План за оценка	Коо					Коо		
4	Определяне и избор на методи за проследяване	Коо							
4	Доклади за напредъка на оценката						Коо Мен		
4	Окончателен доклад за оценка						Мен		

13. Оценка

План за оценка на обучението Езиков приятел с идентифицирани индикатори и цели, заедно с методология и инструменти, се предоставя от проекта Езиков приятел за справка от координаторите на програмата Езиков приятел.

Както за ментори/приятели, така и за наставявани основните области на оценка са:

- Области на напредък
- Удовлетворение от менторската връзка
- Удовлетворение от напредъка
- Трудности и бариери
- Промени в плана
- Най-харесвани елементи от сесиите
- Неща и уроци, научени по време на сесиите Езиков приятел.

symplexis

D. Връзка с лидерите на проекта

За допълнителна информация, моля, посетете уебсайта на проекта Езиков приятел: languagebuddy.eu

The screenshot shows the contact form on the Language Buddy website. At the top, there is a dark navigation bar with the Language Buddy logo and menu items: ABOUT, PARTNERSHIP, BEST PRACTICES, TRAINING MODULES, PILOT ACTIONS, and RESULTS. Below the navigation bar, the contact form consists of three input fields: 'Your Name', 'Your Email', and a larger 'Message' field. A dark 'Send' button is positioned below the message field. Underneath the button, there is a 'Follow Us' section with social media icons for Facebook and Instagram. At the bottom of the page, there is a row of partner logos including symplexis, coactproject, bilingualias, MultiInfuX, and others. A footer section contains the European Union logo and the text: 'Co-funded by the European Union' and 'Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them. GA Number: 101141117'.

Е. Приложения/Образци

Приложение 1 — Регистрационна форма за ментори

Прочетох и разбрах същността на менторската програма Езиков приятел и нейните цели. Ще следвам насоките, описани в модела на програмата Езиков приятел, и ще използвам неговите инструменти по време на сесиите с моите наставлявани и по време на процеса на окончателно оценяване.

Съгласен съм:

Да участвам в интервю

Да бъда регистриран въз основа на GDPR политиката на ЕС (<https://gdpr.eu/what-is-gdpr/>).

Да участвам в процеса на съвпадение с кандидат(и) за наставлявани

Попълня всички формуляри и инструменти с моите наставлявани

Разбирам, че цялата предоставена от мен информация ще бъде използвана при оценката на менторска програма Езиков приятел, информиран съм, че цялата информация ще бъде събрана анонимно и се пази в тайна от екипа за оценка.

Подпис: _____

Дата: _____

Име на организацията: .....

Име на ментора: .....

Възраст на ментора: .....

Пол на ментора: .....

Образование на ментора (вкл. незавършено): .....

Професионален опит на ментора (ако има такъв): .....

Хобита и интереси: .....

Говорими езици (вкл. майчин език): .....

Какво се надявам, че моите наставлявани ще спечелят от това наставничество? .....

.....
.....
.....
.....

Какво мога да внеса в менторството, за да подкрепя моите наставлявани?

.....
.....
.....
.....
.....

Какъв е моят опит в работата с мигранти/бежанци?

.....
.....

Какъв е моят опит в менторството/коучинга/подкрепата/доброволчеството?

.....
.....
.....
.....

Разкажете ни как научихте за менторската програма и защо решихте да станете ментор. Това може да е част от вашето мотивационно писмо, изпратено преди това до координатора:

.....
.....
.....
.....

Разкажете ни за всяко обучение и опит, което сте имали в менторство/коучинг в миналото (ако има такова):

.....

.....

Всичко, което смятате за важно за споделяне:

.....

.....

.....

.....

Приложение 2 — Регистрационна форма за наставляван

Моля, редактирайте формуляра в случай на непълнолетен наставляван, в който случай родителят/наставникът трябва да подпише и даде съгласието си за участника. Следвайте вашите национални законови изисквания.

Прочетох и разбрах същността на менторската програма Езиков приятел и нейните цели. Ще следвам насоките, описани в модела на програмата Езиков приятел, и ще използвам неговите инструменти по време на сесиите с моите ментори и по време на процеса на окончателно оценяване.

Съгласен съм:

Да участвам в интервю.

Да бъда регистриран въз основа на GDPR политиката на ЕС (<https://gdpr.eu/what-is-gdpr/>).

Да участвам в процеса на съответствие с кандидат(и) за ментори.

Да попълня всички форми и инструменти за регистрация, оценка на обучението.

Разбирам, че цялата предоставена от мен информация ще бъде използвана при оценката на менторска програма Езиков приятел, информиран съм, че цялата информация ще бъде събрана анонимно и се пази в тайна от екипа за оценка.

Подпис .....

Дата .....

Организация/училище:

.....

Име на наставлявания:

.....

Възраст на наставлявания:

.....

Пол на наставлявания:

.....

Образование на наставлявания (вкл. незавършено):

.....

.....

Хобита и интереси:

.....
.....

Говорими езици (вкл. майчин):

.....

Какво се надявам да спечеля от този опит?

.....
.....

Всичко, което смятате за важно за споделяне:

.....
.....

Приложение 3 – Образец за интервю с ментор

Име на кандидата: _____

Дата: _____

Интервюто е проведено от: _____

Програмен координатор на Езиков приятел:

Трябва да ви задам няколко въпроса, които ще ми помогнат да ви свържа с наставяван в менторската програма Езиков приятел. Някои от въпросите може да изглеждат лични, но те са важни за гарантиране на безопасността и благосъстоянието както на наставниците, така и на наставяваните. Вашите отговори ще останат поверителни, освен ако не сме задължени по закон да разкрием информация от съображения за безопасност (напр. нараняване на вас или други лица). Нечувствителна информация като лични качества и какво бихте искали да правите с наставяван или неща, от които се интересувате, може да бъде споделена с бъдещ наставяван и/или техните родители.

РАЗБРАХ ГОРЕТО: Да/Не

1. Защо искате да станете ментор в програмата Езиков приятел?

_____

2. Как мислите, че можете да подкрепите млад ученик мигрант чрез менторство? (ако не е отговорено на въпрос №1)

_____

3. Моля, разкажете за себе си – какво трябва да знаем за вас?

_____

4. Какви характеристики бихте предпочели да има вашият наставяван (възраст, пол, интереси и т.н.)?

_____

5. Ще можете ли да изпълните ангажиментите на програмата (минимален брой сесии, които трябва да бъдат предоставени с времевата рамка на програмата)?

_____

6. Бил ли сте някога въввлечен в ситуация, в която сте били против закона? Ако да, удобно ли ви е да споделяте какво се случи?

_____

7. Срещал ли сте предизвикателства в миналото, свързани с психичното здраве или благополучие? Ако е така, има ли някаква подкрепа, от която смятате, че се нуждаете в ролята си на ментор?

_____

8. Употребявате ли в момента алкохол, наркотици или тютюн?

---

9. Подлагали ли сте се някога на лечение за злоупотреба с алкохол или други вещества?

---

10. Били ли сте някога лекувани или хоспитализирани за психично заболяване?

---

11. Имате ли опит в работата с деца/младежи? Ако е така, как ще ви помогне в работата с вашия наставяван?

---

12. Според вас с какви предизвикателства са изправени днес младите хора с мигрантски произход, за които най-много се нуждаят от помощ?

---

13. Какви са вашите очаквания и какво се надявате да спечелите от менторския опит в програмата Езиков приятел?

---

14. Какви дейности бихте правили с наставяван?

---

15. Какво ви кара да се чувствате добре и щастливи?

---

16. Какви хобита и интереси имате?

---

17. Какви езици говорите? На какво ниво?

---

19. Какво висше образование имате или следвате?

---

20. На този етап изяснете всички въпроси, които ви притесняват.

---

21. Имате ли въпроси относно програмата, на които мога да отговоря?

Коментар на интервюиращия:

Приложение 4 – Образец за интервю с наставляван

Име на кандидата: _____

Дата: _____

Интервюто е проведено от: _____

Програмен координатор на Езиков приятел:

Трябва да ви задам няколко въпроса, които ще ми помогнат да ви свържа с ментор в менторската програма Езиков приятел. Някои от въпросите може да изглеждат лични, но те са важни за гарантиране на безопасността и благосъстоянието както на наставниците, така и на наставляваните. Вашите отговори ще останат поверителни, освен ако не сме задължени по закон да разкрием информация от съображения за безопасност (напр. нараняване на вас или други лица). Нечувствителна информация като лични качества и какво бихте искали да правите с вашия ментор или неща, които ви интересуват, може да бъде споделена с бъдещ ментор.

РАЗБРАХ ГОРНОТО: Да/Не

1. Защо искате да участвате в програмата Езиков приятел?

---

2. Защо и как мислите, че наставничеството може да ви помогне? (ако не е отговорено на въпрос №1)

---

3. Какъв очаквате да бъдете идеалният ментор за вас?

---

4. Ще можете ли да изпълните ангажиментите на програмата – провеждане на менторски сесии въз основа на часове, честота, продължителност, представени ви от координатора?

---

5. Бихте ли се съгласили да общувате с програмния координатор веднъж месечно за връзката ви с вашия ментор?

---

6. Какви видове дейности бихте правили с ментор? Моля, включете езиково обучение.

---

7. Кой/кои език/езици говорите и на какво ниво? Моля, включете майчиния си език.

---

8. Какви хобита и интереси имате?

---

9. Разкажете ни за себе си: как бихте описали себе си?

---

10. Как мислите, че приятелите и членовете на семейството биха ви описали?

---

11. Какво ви харесва и не ви харесва в училище?

---

12. Колко добре се справяте в училище?

---

13. Разкажете ми за вашите приятели и семейство.

---

14. Доброволец ли сте или работите сега?

---

15. Сблъскали ли сте се някога със ситуации, в които сте се чувствали несигурни или в конфликт с другите? Ако ви е удобно, бихте ли искали да споделите какво се случи?

---

16. Чувствате ли се удобно да говорите за емоционалното си благополучие? Ако има някакви предизвикателства, с които сте се сблъскали, има ли нещо, което трябва да знаем, за да ви подкрепим по-добре?

---

17. Имате ли въпроси относно програмата, на които мога да отговоря?

Коментари на интервюиращия:

ДРУГИ ВАЖНИ БЕЛЕЖКИ:

- а. Уверете се, че интервюиращият е обучен да задава чувствителни въпроси с емпатия и професионализъм.
- б. Всички кандидати трябва да подпишат споразумение за поверителност, което изрично посочва как ще бъдат обработвани техните лични данни.
- в. Менторите да предоставят:
  - в.1. Свидетелство за съдимост
  - в.2. Поне една официална референция
- г. Организацията, която набира менторите, следва да извърши правна проверка съгласно националното законодателство и добрите практики в сферата

Приложение 5 – Образец на споразумение наставляван – ментор

Ние доброволно влизаме в наставнически отношения в рамките на програмата Езиков ментор и очакваме да сме от полза и за двама ни. Искаме това да бъде взаимно възнаграждащо изживяване, като по-голямата част от времето ни заедно прекарваме в дейности за развитие, въртящи се около целите на наставляваните, със специален акцент върху езиковата подкрепа.

Ние отбелязваме следните характеристики на нашите отношения:

Честота и продължителност на срещите:

Колко често ще се срещаме?

Ден от седмицата:

Къде ще се срещаме?

Колко време ще продължат срещите ни?

Роля на наставника

Наставникът моделира, ръководи, наблюдава и дава обратна връзка, препоръчва дейности за развитие, улеснява обучението, предлага/предоставя ресурси и т.н. с фокус върху подкрепата на наставлявания в неговото/нейното езиково обучение на местния език.

Наставникът ще осигурява подкрепа без финансово възнаграждение. От него не се очаква да предоставя никаква парична подкрепа на наставника и неговото/нейното семейство. По време на първата среща очакванията и границите ще бъдат ясно определени.

Роля на наставлявания

Като доброволен участник в този менторски проект аз се ангажирам да работя с моя ментор през цялата програма, да присъствам на всички планирани срещи с моя ментор и да общувам с ментора си всяка седмица. Случват се спешни случаи, така че ако не мога да спазя датата на срещата, ще направя

предварително обаждаме до ментора ми за пренасрочване на срещата. Ще разработя лични цели и ще бъда отворен за обучението и обратната връзка от моя ментор.

Конфиденциалност

Нищо, което наставляваният казва на ментора, няма да бъде обсъждано с никого, освен с Координатора на ментора. Ако менторът смята, че е важно да включи друг възрастен, това ще бъде обсъдено първо с наставлявания. Ако има заплаха от физическо увреждане на наставлявания или на други, наставникът трябва да наруши конфиденциалността, за да потърси защита за застрашеното лице.

Приключване без вина

Ние се съгласяваме с приключването на това взаимоотношение без вина, ако по някаква причина изглежда подходящо. Всяка от страните има възможност да прекрати връзката по каквато и да е причина и той или тя ще го обсъди това решение с координатора на проекта Езиков приятел преди да прекрати връзката.

Дата: _____

Подпис на наставлявания (подпис на родител/настойник) _____

Дата: _____

Подпис на ментора: _____

Източник: „Методическа рамка за наставничество: Наставничество за интеграция“ - проект Mint, разработен от Child to Child, 2019: <http://tdh-europe.org/upload/document/7286/Mentoring%20Methodological%20Framework%2025%20April%202019.pdf>

Приложение 6 – Образец на менторски доклад от сесията

Моля, попълвайте този формуляр след всяка среща, която имате с всеки от вашите наставлявани.

Име на ментора: _____

Име на наставлявания: _____

Дата: _____

Време (от – до): _____

Това е моята _____ среща с моя наставляван.
(напр. 1-во, 2-ро, 3-то и т.н.)

Формат на срещата:

Лице в лице

Онлайн: Skype/ Viber, WhatsApp/ GoogleMeet/Zoom

Друго: _____

Планът за действие е завършен: Да/Не

Направете кратко описание на това, което правихте с вашия наставляван по време на тази среща. Моля, включете подробности за това къде сте се срещнали и всички дейности, които сте извършили, планирани или непланирани. Опишете всички предизвикателства, които може да са възникнали.

Приложение 7 – Образец за доклад от сесия координатор – ментор

Моля, попълвайте този формуляр след всяка среща, която имате с ментори. (Препоръчва се веднъж месечно)

Име на координатора: _____

Име на ментора: _____

Дата: _____

Време (от – до): _____

Това е моята _____ среща с ментора.
(напр. 1-во, 2-ро, 3-то и т.н.)

Формат на срещата:

Лице в лице

Онлайн: Skype/ Viber, WhatsApp/ GoogleMeet/Zoom

Друго: _____

Направете кратко описание на темите, които сте обсъдили с ментора по време на тази среща. Адресирайте всички предизвикателства, които може да са възникнали, и обсъдени промени или препланиране.

Приложение 8 – Образец за доклад от сесия координатор – наставляван

Моля, попълвайте този формуляр след всяка среща, която имате с ментори. (Препоръчва се веднъж месечно)

Име на координатора: _____

Име на наставлявания: _____

Дата: _____

Време (от – до): _____

Това е моята _____ среща с наставлявания.
(напр. 1-во, 2-ро, 3-то и т.н.)

Формат на срещата:

Лице в лице

Онлайн: Skype/ Viber, WhatsApp/GoogleMeet/Zoom

Друго: _____

Направете кратко описание на темите, които сте обсъдили с наставлявания по време на тази среща. Опишете всички предизвикателства, които може да са възникнали, и обсъдени промени или препланиране.

Ф. Източници

- **Фотоилюстрации:** без право на копиране на снимки:
<https://www.shutterstock.com/search/mentor-session-planning>
- **Онлайн хранилище** за най-добри практики на проекта Езиков ментор, с налични 48 национални и международни практики и инструменти:
<https://sites.google.com/symplexis.eu/l-buddy-repository/home>

